

را باز گو کنند. در این ملاقات گولن اردوغان را دیکتاتور نامیده و گفته بود وی مسموم قدرت شده است. در همین ملاقات مهم آلتان به گولن گفته بود: حزب اردوغان فقط از استانبول ساقط می شود و اگر اردوغان انتخابات محلی را ببازد پایان اقتدار سیاسی حزب وی هم فرا خواهد رسید. اختلاف اردوغان و جماعت گولن بر سر سهمین شدن در قدرت است. اردوغان تلاش دارد تمامی بازوهای جماعت را در ترکیه نابود کند. یکی از این بازوها در سخاوه ها هستند که منبع انسانی جماعت را تامین می کنند. اردوغان همچنین تلاش کرد که خوابگاه های دانشجویی جماعت را هم به کنترل خود در آورد. این نزاع که به قول یاسمین جونغر، یادداشت نویس المانیتر، نزاعی بین «یک رهبری سیاسی تمامیت خواه آینده ور قیاب آشفته ترش» توصیف شد، در ۱۶ دسامبر جهت تازه ای به خود گرفت؛ زمانی که خاقان شوکور ستاره فوتبالی که نماینده مجلس شد، از حزب عدالت و توسعه استعفا داد. شوکور که هنگام استعفا به شدت از عملکرد دولت انتقاد کرد، از پیروان گولن است که به این موضوع افتخار می کند و ورود او به مجلس در سال ۲۰۱۱، به عنوان نشانه ای از پیوند بین این جنبش و حزب عدالت و توسعه دیده شد. استعفا او هم علامتی از جدایی بود.

وقتی بمب اصلی منفجر می شود

صبح فردای آن روز بمب اصلی منفجر شد: زکریا اوز، یک دادستان استانبول که مشهور به عضویت در جنبش گولن است، دستور داد در عملیاتی با حضور ده هانفر، در نخستین ساعات صبح کسانی بازداشت شوند که پسر سه تن از وزیران، یک شهردار حزب عدالت و توسعه و بازارگانان و مقامات اداری در بین شان حضور داشتند. میلیون ها دلار اسکناس انبار شده در جعبه های کفش به خبرنگاران نشان داده شد و گفته شد که این بزرگ ترین رسوایی مالی در تاریخ معاصر ترکیه است. در طول هشت روز، چهار نفر از وزیران متهم استعفا دادند. یکی از آنها اردوغان بیرق دار، گفت اردوغان نیز باید استعفا دهد و با این اظهارات، ترکیه را متعجب کرد. البته ماجرا به اینجا ختم نشد. هواداران گولن که شبکه گسترده ای از نیروهای امنیتی، پلیس و دادگستری را تشکیل می دادند، در عملیات شنودی گسترده برای هزاران چهره سیاسی و فرهنگی ترکیه پرورده ایجاد کردند. انتشار مکالمه اردوغان و پسرش بلال پای شخص اردوغان را نیز به پرورده فساد مالی کشاند و شهرهای ترکیه را به هم ریخت. از زمان شروع تحقیق درباره این فساد مالی، دو روایت متضاد شکل گرفته است. حامیان حزب عدالت و توسعه، علنا جنبش گولن را بدست کم «دولت موازی» آن را به تلاش برای سرنگونی دولت حزب عدالت و توسعه از طریق پرورده سازی متهم می کنند. از نظر آنها این یک «تلاش برای کودتا» با ابزار به ظاهر قانونی است. از سوی دیگر رسانه های حامی گولن و برخی دیگر، دولت را به تلاش برای سرپوش گذاشتن بر فساد مالی و وسیعش با توسل به تئوری های توطئه و جلوگیری از حق قوه قضاییه برای بررسی دولت متهم می کنند.

چه کسی برنده می شود؟

هنری بارکی که برای المانیتر مقاله می نویسد معتقد است که هم اردوغان و هم جنبش گولن هر دو در جریان این نزاع آبروی خود را از دست خواهند داد. اگر اردوغان به هر روشی جنبش گولن را در هم بکوبد، چنان که برخی این روزها پیش بینی می کنند، رای بسیاری را از دست می دهد و اعتبار دموکراتیکش را بیش از این می بازد. اگر هم جنبش گولن برنده شود، صرفا اعلام این است که این جنبش، قدرت فراوانی در داخل دولت دارد؛ که این می تواند به اعتبارش به عنوان بروز میانه روانه ای از «اسلام اجتماعی» ملطه بزند. در همین حال، گذشته از آسیب دیدن حاکمیت قانون و آرامش اجتماعی، ثبات سیاسی و اقتصادی ترکیه هم صدمه خواهد خورد. درگیری میان اسلام سیاسی و اجتماعی در آستانه انتخابات شهرداری های ترکیه به اوج خود رسیده است. باید منتظر نتایج این رقابت سیاسی در پای صندوق های رای ماند.

مالی و هم منبع جذب نیرو است. به همین خاطر جنبش گولن این حرکت را یک حمله حساب کرد. رسانه های حامی گولن با «حمله دولت به موسسات خصوصی» مخالفت کردند. دولت با بیانیه های تندی پاسخ داد و دعوی لفظی خیلی زود به «جنگ علنی» کشید.

باریش یار کاداش تحلیل گر سیاسی ترکیه در این رابطه می نویسد: «از دواج اجباری بین حزب اردوغان و جماعت گولن به پایانش نزدیک می شود و با بسته شدن در سخاوه ها دیگر این اختلاف بر کسی پوشیده نیست. در میانه سال ۲۰۱۱ وقتی هنوز کسی جسارت حرف زدن در مورد دعوای بین این دو گروه را نداشت من در همین ستون و در تلویزیون و رادیو در باره آن نوشتم و صحبت کردم ولی هم حزب حاکم و هم گروه گولن وجود چنین اختلافی را تکذیب می کردند. حتی روزنامه زمان مرافقه گر نامید. در نوشته ای که وجود این دعوا را افشا کرده بودم گفتم که پس از آنکه اردوغان در فراندوم سال ۲۰۱۰، ۵۸ درصد آرای مثبت را در صندوق ها دید احساس کرد که دیگر به هیچ اتحادی نیاز ندارد. با گذشت زمان اردوغان بخشی از کادرهای وابسته به جماعت را کم کم از ساختار بوروکراسی ترکیه تسویه و بخشی دیگر را به سمت خود جذب کرد و با این کار زیر پای جماعت را خالی کرد. بسیاری از اعضای جماعت که از مواهب قدرت بهره مند شده بودند فتح... گولن را رها کرده و با اردوغان بیعت کردند. به همین دلیل بود که جماعت نتوانست از رده های بالا پاسخی درخور به اردوغان بدهد زیرا بخش اصلی جماعت نیز در حال بهره بردن از رانت های حاصل از روی کار آمدن حزب اردوغان بودند. پس جماعت می دانست که در صورت بروز هر گونه رگرسی با دولت دیگر نتوانست بر روی پشتیبانی این بخش از اعضای حساب کند. اخیرا گولن در دیدار با ۸ روزنامه نگار ترک در آمریکا مطالبی را بیان کرد بود که هیچ یک از این روزنامه نگاران جرات نکردند آنها

آنجایی که این حرکت، یک حرکت مخفی بوده، همواره محل بحث و منشاء یک تئوری توطئه بود. وقتی حزب عدالت و توسعه در سال ۲۰۰۲ به قدرت رسید و خیلی زود هدف حمله پاسداران سکولار قدیمی قرار گرفت، پیروان گولن در پلیس و قوه قضاییه در قامت یک متحد مسلم پدیدار شدند. همین است که اغلب گفته می شود اردوغان این همراهان محافظه کار را علیه رقیبان سکولارشان تقویت کرده است. با این حال وقتی که تشکیلات قدیمی بین ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به طور قاطعی شکست خورد، اختلاف نظرهایی بین حزب عدالت و توسعه و جنبش گولن پدید آمد. اولین نقطه حساس، ماجرای معروف به «بحران میت» (سازمان اطلاعات ملی ترکیه) بود.

در فوریه ۲۰۱۲، هاکان فییدان، رئیس میت و از معتمدان اردوغان، توسط یک دادستان در استانبول فراخوانده شد تا در بخشی از تحقیق و تفحص درباره «حزب کارگران کردستان» (PKK) شهادت دهد. طبق گزارش نیویورک تایمز این «آخرین دور نزاع قدرت بین نیروهای امنیتی کشور و آژانس اطلاعاتی آن بود». این اقدام همچنین به گستردگی به عنوان جنگ قدرت بین پلیس و قوه قضاییه حامی گولن در یک سو و حزب عدالت و توسعه در سوی دیگر تعبیر شد. از آن زمان به بعد طرفداران اردوغان از وجود «دولت موازی» در داخل دولت شکایت داشته اند که ادعا شده مطابق سلسله مراتب داخلی خود عمل می کند و از قدرت دولت برای مقاصد خود استفاده می کند.

اختلافات اوج می گیرد

پس از «بحران میت» در فوریه ۲۰۱۲، روابط حزب عدالت و توسعه و جنبش گولن در سکوت تلخی فرو رفت. ولی در اواسط نوامبر ۲۰۱۳ وقتی اردوغان برای بستن کلاس های کنکور در ترکیه بر نامه ریخت، غوغا شد. یک چهارم از این مدارس و کلاس ها را جنبش گولن اداره می کند و برای آنان هم منبع